

Seletuskiri

Maardu Linnavolikogu otsuse “Vabariigi Valitsuselt loa taotlemine“ eelnõule

12.12.2022 võttis Riigikogu vastu koolieelse lasteasutuse seaduse muudatuse, mille kohaselt alates 01.09.2024 toimub lasteasutustes õppe- ja kasvatustegevus eesti keeles.

2024. aasta seisuga on Maardu linna territooriumil kaks lasteaeda, kus õppe- ja kasvatustegevus toimub vene keeles. Need on lasteaed Rukkilill ja lasteaed Rõõm. Nendes lasteaedades õpib 4. märtsi 2024. a seisuga 400 last, kellest 79 last on sõimerühmades. Mõlemas lasteaias on tasandusrühmad kõne- ja spetsiifiliste arenguhäiretega lastele, lasteaias Rõõm on 10 last ja lasteaias Rukkilill 12 last.

Alates 01.09.2024 jõustuva KeLSi § 8 lg 3 sätestab, et erivajadusega lapse õppe- ja kasvatustegevuses võib peale eesti keele või selle asemel kasutada eesti keelest erinevat keelt, kui põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-s 47 nimetatud kooliväline nõustamismeeskond on erivajadusega lapse arendamiseks vajalike tingimuste rakendamise soovitusel andes leidnud, et eestikeelne õppe- ja kasvatustegevus ei ole lapse arengu eripära tõttu jõukohane.

Eraldi teemana tuleb tõstatada muukeelsete erivajaduste laste õpetamine eesti keeles. Hariduslike erivajadustega laste arv kasvab iga aastaga, nii ka Maardu linnas.

Õpilaste hariduslikud erivajadused ja tugiteenused¹:

	Lasteaed Rukkilill	Lasteaed Rõõm
Vajab kõneravi	45	47
Uussisserändaja (UA)	13	18
Individuaalne arenduskava	43	11
Eripedagoogiline abi	11	30
Logopeediline abi	44	47

Lapsed, kes käivad praegu tasandusrühmas, saavad suurte raskustega emakeeles õppimisega hakkama. Õppimine võõrkeeles võib muutuda nende jaoks võimatuks. Järjekorrad koolivälise nõustamismeeskonna juurde on juba praegu väga pikad, inimesed peavad ootama kolm-neli kuud, et sinna saada. Samuti juba praegu on olnud olukordi, kus kliinilised psühhiaatrid olid seisukohal, et laps vajab ema keeles õppimist aga nõustamismeeskonna otsuses seda soovitusel ei ole.

Alates 01.09.2024 jõustuva KeLSi § 22¹ kohaselt on lasteasutuse õpetaja kvalifikatsiooninõuded kõrgharidus, pedagoogilised kompetentsid ning eesti keele oskus vastavalt keelseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele. Vabariigi Valitsuse 20.06.2011 määruse nr 84 “Ametniku, töötaja ning

¹ Andmed süsteemist EHIS (seisuga 05.03.2024)

füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded” kohaselt nõutakse lasteasutuse õpetajalt alates 01.08.2024 C1-tasemel eesti keele oskust.

Lasteaedades Rukkilill ja Rõõm on 23 rühma, kus töötab 46 pedagoogi. Töötavatest spetsialistidest (nende hulgas on nii rühma- kui ka eesti keele õpetajad) omab nõutavat C1 keeletaset 11 pedagoogi. Sealhulgas on viis eesti emakeelega õpetajat pilootprojektist „Professionaalne eestikeelne õpetaja“. Nende töötajate puhul ei ole teada, kas nad jätkavad lasteaedades töötamist peale projekti lõppu. Mõned neist on valmis jätkama ainult tingimustel, kui jääb sama tingimus nagu projektis – põhiline rühmaõpetaja on alati kõrval. Põhirühmaõpetajatest on lasteaias Rõõm üks õpetaja ning lasteaias Rukkilill kaks õpetajat, kellel on nõutav keelekateegooria C1. Ülejäänud kolm inimest on eesti keele õpetajad ning haridustehnoloog, kes annab juba praegu lasteaias Rukkilill tehnoloogiaõpetust eesti keeles.

2023. aastal toimusid konkursid õpetaja ametikoha täitmiseks nii lasteaias Rõõm kui ka lasteaias Rukkilill. Kandidaatide hulgast ainult kolm vastasid 1. augustini 2024 kehtivatele kvalifikatsiooninõuetele (B2 tase). Kandidaate, kellel oleks C1 tase, ei olnud. Kuna õpetajate puudus ning kvalifikatsioonile mittevastavus olid juba aastal 2023 konkursside ajal, võib järeldada, et uute õpetajate leidmine praegu on veel raskem, kuna kvalifikatsiooninõuded on muutunud veel karmimaks.

Mõlema lasteaija hoolekogu on pöördunud Maardu Linnavalitsuse poole ettepanekuga pikendada üleminekuperioodi ühe aasta võrra. Seoses lasteaias Rõõm valitseva olukorraga, kus eesti keeles töötavaid õpetajaid on ebapiisavalt, otsustas lasteaija hoolekogu oma 29.01.2024 koosolekul teha linnavalitsusele ettepaneku taotleda Haridus- ja Teadusministeeriumilt eestikeelsele õppele üleminekuks pikendust ühe aasta võrra. Lasteaias Rukkilill 31.01.2024 toimunud hoolekogu koosoleku liikmed tegid ettepaneku kõikide rühmade C1 keeletasemega õpetajate ametikohtade täitmiseks esitada taotlus Haridus- ja Teadusministeeriumile palvega pikendada eestikeelsele õppele üleminekut ühe aasta võrra, kuna vajaliku keeleoskusega personali ei jätku. Mõlema lasteaija direktorid toetavad hoolekogu ettepanekut.

Arvestades olemasolevat üleriigilist õpetajate puudust, linnas olevat olukorda ning toimunud lasteaijaõpetaja konkursside tulemusi, jõuti järeldusele, et 1. augustist 2024 on lasteaiad suutelised ainult osaliselt, ehk 50% ulatuses, katma nõuet viia õppe- ja kasvatustegevus läbi eesti keeles. See tähendab seda, et kõikides lasteaija rühmades pool päeva toimuks tegevus eesti keeles ning pool päeva muus keeles.

Aastast 2023 toimuvad asutustes eesti keele kursused õpetajatele B2 ja C1 tasemetele, mida toetab Töötukassa. Samuti aastal 2023 algas C1 kursus, mis korraldati Maardu linna ja Keeleameti toel. Veebruarist 2024 on linn korraldanud B2 kursused. Kursused on osalejatele tasuta ning pärast B2

kursust jätkavad osalejad õppimist C1 kursusel. Kokku eesti keele kursustel osaleb 34 lasteaia õpetajat.

Nii lasteaia Rõõm kui ka lasteaia Rukkilill toimuvad eesti keele tunnid “keelekohviku” formaadis, mis aitavad keeleoskust arendada ning annavad julgust keele kasutamises. Nendest kohtumistest võtab osa kokku 43 õpetajat (20 lasteaia Rukkilill ja 23 lasteaia Rõõm), kellel on B1 või B2 tase olemas.

Praegu Maardu linnas töötavad koolieelsete asutuste pedagoogid osalevad aktiivselt eesti keele kursustel ning 2025./2026. õppeaastal peaks juba olema piisavalt palju spetsialiste, kes vastaksid kvalifikatsiooninõuetele.

KeLS §-ga 36¹ sätestab, et alates 2024/2025. õppeaastast võib valla- või linnavolikogu taotlusel Vabariigi Valitsus, olles ära kuulnud enda poolt moodustatud valitsuskomisjoni arvamuse, anda üheks õppeaastaks loa osaliselt muus keeles toimuvaks õppe- ja kasvatustegevuseks lasteasutuse või selle rühma kohta. Otsusega tuleb kindlaks määrata õppe- ja kasvatustegevuses kasutatava muu keele osakaal kogu õppe- ja kasvatustegevuse mahust kõnealusel õppeaastal.

Lähtudes eeltoodust palub Maardu linn lasteaedade pidajana 2024./2025. õppeaastaks loa 50% muus keeles toimuvaks õppe- ja kasvatustegevuseks lasteasutustes Rõõm ja Rukkilill.

Maardu linn lasteaedade koolipidajana tagab kõikidele lastele, kelle vanemad seda soovivad, võimaluse käia linna eestikeelsetes lasteasutuses, kus õppe- ja kasvatustegevus toimub eesti keeles. Lasteasutuses või selle rühmas, kus õppe- ja kasvatustegevus toimub 50% ulatuses eesti keeles tagatakse eesti keele õpe koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava alusel.

Seletuskirja koostas abilinnapea Aurika Sin-Kerra